

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 22. kimovca 1876.

List 38.

VI. občni zbor društva sv. Cecilije.

V Gradcu 29., 30. in 31. avgusta.

(Dalje.)

Po zadnjič navedeni razdelitvi vsega sporočila pride na versto zdaj 2. zlata nova maša. Ta zlata nova maša ni ravno v posebni zvezi z občnim zborom društva sv. Cecilije, ker so pa pevci imenovanega društva pri tej maši peli, ker so se duhovni in drugi svetni udje društva zlate maše vdeležili in ker je zlata maša sama na sebi prav redka in častitljiva slovesnost, bodo nekatere čertice o tej slovesnosti tudi bralce „Zg. Danice“ zanimivale.

Zlatomašnik se imenuje Jožef Büchinger, rojen 16. marca 1803 na Moravskem v kraju Gross-Olkowitz. Perve šole je obiskoval v domačem kraju, kot 12leten deček je prišel v Nikolsburg in je začel svoje študije na gimnaziji oo. Piaristov, kjer je gimnazijalne in modroslovne šole končal. Ni se dolgo pomišljeval, v kak stan da naj stopi, odločil se je za duhovski stan, le to, ker ni znal slovanskega jezika, napotilo ga je, da je stopil v Dunajsko bogoslovje l. 1822. Dne 27. avgusta 1826 je bil mašnik posvečen in je našel pri svojih učencih tako zaupanje, da je po kratki službi kot kaplan na Dunaji postal adjunkt bogoslovskega oddelka dunajskega vseučilišča in je to službo štiri leta opravljal, ob enem je bil pa tudi prefekt v bogoslovskem semenišču.

6. avgusta 1830 je postal dohtar sv. pisma. Še tisto leto je postal suplent slovečega profesorja dogmatike Jožefa Platz-a na dunajskem vseučilišču. Tri leta je opravljal Büchinger to službo. Sedanji dunajski knezo-nadžkof Kučker je bil takrat njegov učenec. Od leta 1832 je delal na graškem vseučilišču kot profesor dogmatike, toda le malo lét. Za to službo sta se takrat potegovala dva druga gospoda, eden je umrl kot kardinal, drugi še živi kot misijonar v Afriki. Mesca oktobra 1832 je nastopil Büchinger službo, pa že leta 1834 je bil imenovan za vodja semenišča in 5. decembra ravno tistega leta za kanonika, še le 31 lét star. V kapitelnu je zdaj stolni dekan in generalvikar.

Imenitno in kaj posebnega je to, da je bil Büchinger trem umerlim škofom (Zängerle, Raušer in Attems) in še živečemu škofu Zwerger-ju poseben svetovalec, vender naj imenitneje je, da je jubilar že 42 lét vodja semenišča, in da zmed več ko 1000 še živečih duhovnov sekovske škofije so vsi, izjemai kakih 100, njegovi učenci, zraven tega je še velik del duhovnov iz lavantinske škofije iz njegove šole. Da je to resnično, pokazala je zlata nova maša. Naštel sem ravno sto parov

oblečenih duhovnov, ki so jublanta v cerkev pripeljali in mu nekteri zmed njih kot kanoniki in dekani stregli.

Maša je bila v stolni cerkvi, pri kateri so ceciljanci peli „missa papae Marcelli“ od Palestrina in „Te Deum“ od Witt-a. Po slovesni maši je šel spreved nazaj v bogoslovsko hišo, od koder je prišel, in tu je bilo še le pravo vezovanje.

V obedovalnici semeniški se je zbrala vsa duhovšina; ko stopi v dvorano jubilar, nastane veselo gibanje, na oder stopi kanonik Legwarth in zlatomašnika s prav serčnimi besedami nagovori v imenu slavnostnega odbora in vse duhovšine sekovske škofije. Prof. dr. Jožef Kahn prebere potem vošilo v latinskem jeziku. Temu vošilu je bil naslov: „Proclamatio sollemnis Cleri Seccoviensis A. D. III. Kalendas Septembres MDCCCLXXVI tradita Reverendissimo, Illustrissimo Josepho Büchinger, Principis Episcopi Seccoviensis Vicario generali, Prototario Apostolico ad instar participantium, Insignis ord. imp. Francisci Josephi I. commendatori, Cathedralis Capituli Decano infulato, Canonico poenitentiario, sacrae Theol. Doctori, Consistorii Assessori ac Referenti, Officiali ac Praesidi Princ. Episc. Officialatus, Examinatori prosynodali, Clericorum Seminarii Directori, Dogmaticae Professori emerito, Facultatis Theologiae Decano emerito, qui in vico, cui nomen Gross-Olkowitz in Moravia a. d. XXII. Kalendas Apriles MDCCCIII natus, festa sacerdotii semisaecularia clero Seccoviensi frequentante Graecii in Cathedrali a. d. III. Kalendas Septembres MDCCCLXXVI peregit“. Po tem naslovu sledi adresa ali pismo duhovšine, v katerem je načertano vse delovanje jublanta, pa tudi priznanje, katero mu je dohajalo od škofov, cesarja in duhovšine. Po prebranem tem vošilnem pismu zadoni trikratni „vivat“ po dvorani in jublantu je začel govornik podajati razne darove in sicer: Adreso ali pismo, lepo tiskano in bogato vezano s podpisi udov slavnostnega odbora, potem 730 podpisov nekdanjih bogoslovskih gojencev, vsak podpis na lastnem listu; dalje 500 fotografij duhovnov, razdeljenih v dva albuma; jublantovo sliko v veliki naravni podobi (fotografijo); srebern in bogato pozlačen kelih, darovan od duhovšine sekovske škofije, kakor pravi latinski, na robu keliha vrezani napis. Predsednik slavnostnega odbora je na to pojasnil, kaj naj vsak dar pomeni.

Prav ginljivo se je za skazano mu čast in napravljeno veselje zahvalil zlatomašnik. V daljšem govoru je razvil celo zgodovino svojega delovanja, pa dostavil je: Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam! (Ne nam, o Gospod, ne nam, ampak Svojemu imenu daj čast.) Ker „neque qui plantat, aliquid est, neque qui irrigat, sed qui incrementum dat — Deus (ne tisti, ki sadi, je kaj, tudi ne, ki priliva, ampak, ki dá, da raste — Bog). Da je dal Bog njegovemu delo-

vanju svoj blagoslov, razvidi se iz tega, ker je zmed njegovih rejencev postal eden škof (Attems), eden prošt lavantinski, dva infilirana prošta v sekovski škofiji, šest pravih kanonikov, dva častna kanonika, več profesorjev, veliko dekanov in župnikov, in prav mnogo kaplanov in drugih duhovnov. Končal je svoj govor s temi besedami: „Kakor smo danes skup, ne bomo več v tem življenji, to pa je bil zapopadek moje molitve pri današnji zlati maši, da bi se zopet vsi v nebesih našli.“

Pri kosilu je bilo kakih 300 duhovnov, kanonik Legwarth je napil jubilarntu posebno napitnico, kateri so navdušeni „hoch“ sledili.

Med gosti so bili nazoči kanonik Kosar iz Maribora, Šelander iz Celovca, veliko redovnikov iz mesta in dežele.

Tako se je končala zlata maša prečastitega Jožefa Büchingerja, katerega vsa sekovska škofija visoko ceni in spoštuje. (Dalje sledi.)

Govor sv. Očeta o tridesetletnici njih papeštra.

Marsikteri listi niso bili naznanili pravih izvirnih besedi tega govora. Tukaj nasleduje popravljeni njegov izvir. Pij IX je govoril:

„Bog je začetnik Cerkve; in to delo, ki je prišlo iz njegovih rok, je predmet njegove ljubezni, njegovega posebnega ozira in njegove posebne pazljivosti. Zato se pa tudi na to Cerkev, kadar jo obiskujejo zopernosti, očetovske oči njenega božjega Začetnika toliko ljubeznjivše ozirajo.“

Toda Cerkev je sestavljena iz ljudi, kateri se včasih s človeškim prahom omadežajo — „humano pulvere sordescunt“. In zato ji je s pripravnimi sredstvi na pomoč prihitel Bog, ki jo neprenehoma od vseh strani gleda, tudi tukaj, kjer se je zdela, da ji je bilo po zadolženji ljudi terpeti največ sile.

Te sredstva, predragi sinovi, so dvojne verste; so take, ki Cerkev čistijo kakor s pohlevnim pihljanjem vetra, in so take, katere rešenje Cerkve izveršujejo kakor v viharju. Bog rabi od tih sredstev zdaj te, zdaj une, kakor jih po svoji previdnosti za primerne spozná rešiti Cerkev nadlog, v katerih zdihuje.

Zares, če dan danes oberremo oči na katoliško Cerkev, vidimo tukaj, da je sredstvo, katero je Bog rabil rešiti jo, zares silen vihar: „spiritus grandis et fortis“. In ta šum se je naj hujše vzdignil v vaš domovini, prelubi sinovi, in je zbudil tiste žalostne dogodke, katere vsi poznajo. Ali preganjanje, katero je Bog pripustil, jih je tudi veliko, prav veliko zbudilo iz spanja, ki so do takrat, žalost res, le preveč terdno spali. Te je zadevala beseda, ki jo je sv. apostelj Pavel govoril o drugih katoličanih: „Inter vos... dormiunt multi!“ Med vami jih spi veliko! In strah, kateri je nastal po silnem viharju, ki je prišel, in po nadlogah, ki so se pomnožile, in po črni temi, ki je pokrila nebo, in po pretenji viharjev in po razleganju gromov, ki so treskali na zemljo, je bil tako velik, da so se na Nemškem vzdignili vsi katoličani in k Jezusu klicali, kakor nekda apostelj: „Domine, salva nos, perimus!“ Gospod, reši nas, poginjamo! O, veselim se z vami, prelubi sinovi, in z obilnimi drugimi, ki so z vami vred spoznali potrebo vsatati in se terdno deržati vere, katero je Bog vam dal: in v resnici navdušeni od naj boljšega duha in podpirani od roke Božje, ki vas čez toliko nadlog in zopernost vzdiguje, se kažete prave in zveste otroke katoliške vere. Viši pastirji imajo s svojimi zgledi stanovitnosti in apostolske serčnosti moč do duhovstva in ljudstva, ih ker

se oboji vedno tesneje oklepajo tega svetega Stola, smo vsi skupaj prečudna duhovna moč, katere stopa na bojišče vojskovat se zoper sovražnike Jezusa Kristusa. „Estote ergo fortes in bello!“ Bodite tedaj hrabri v boju, in dosegli bomo zmago po priprošnji brezmadežne Device, katere je vedno skoz vse stoletja terla glavo peklenški kači. Ta kača je tista, katere je nekim vladam vdahnila duha prevzetnosti in ošabnosti v persi; ta kača je tista, ki jih žene celo do prevzetovanja, ter zahtevajo, da naj bi ves svet pred njimi molčal.

Ali se vam ne dozdeva, da se dan danes ponavljajo dela Antijohove, od katerega je v makabejskih bukvah govorjenje? Vojen od neznanske ošabnosti judovskega ljudstva ne zatira samo po ropanji premoženja in tempeljnovih zakladov, temuč tudi po prederznem vtikanji v bistvo vere. Odločil je, da naj se prepové darove darovati, posvečevati saboto da naj se odpravi, in tudi prazniki Gospodovi da naj se več ne posvečujejo. Malikom nasproti pa naj bi se bili postavili altarji, in vsaktere nečiste jedi naj bi bili judje živili. In kaj še več? Ukazal je, da naj se mladost podučuje v vseh ognjusnostih krivoverstva, da bi pozabili svojega Boga in svoje vere.

Hočejo za mladost napčno izrejo, na leci pridigo primerno visokosti našega časa, in ne več po evangeliju. Služabnike svetišča čaka sužnjost, pregnanstvo in ječa; cerkve zadeva revšina; Božjo službo obdaja žalost. Ali ni bil celo Božji rop zagovarjan in v varstvo vzet od enega tistih, ki imajo pri vas izverševalno moč v rokah?

Ne presiljujem, prelubi sinovi, in vi veste bolje, kakor vem jaz; in vaš verli predsednik je ravnokar v adresi, katero je bral, na to kazal. V neki seji deželnega zbora se je določno reklo, da grozoviti Božji rop, po katerem so se v nekem kraju na Pruskem posvečene Hostije strašansko skrunile, ni grajanja vreden, češ, pri tem ni nobenega prestopka.

Če je pa roka Najvišjega že bogoropnega Antijoha strašno zadela, kateri je preganjal Cerkev v shodnici jeruzalemski, bo na enak način in še veliko ostreje kaznovala prederznosti takih vladarjev. Antijoh je umrl v besnosti in v preveliki žalosti, tudi ti bodo terpeli nadlegovani od bolečine in pekoče vesti; uni je umrl razmesarjen od červov, kateri so se bili zaredili po ostudni bolezni na njegovem telesu, in tim bo červ vesti skrajšal življenje.

Nečem primére nadalje izpeljevati; toda resnice ne smém zamolčati. Ne želim družega, kakor spreobrnjenje grešnikov in zlasti tistih, ki Cerkev Jezusa Kristusa preganjajo, kateri je z učne stolice na gori Kalvariji izrekel božjo besedo: „Odpusti jim, sej ne vedó, kaj delajo!“

Če pa ni nikakoršnega upanja jih pripeljati nazaj na pravo pot, naj Bog nad njimi spolni namene svoje pravičnosti. Vém pač in sv. Avguštin me uči, da so brezbožni na tem svetu, da bi se poboljšali, ali pa, da bi se po njih dobro poskusilo.

Ko telaj Boga prosimo za njih spreobrnjenje, naj ga tudi prosimo za to, da bi nam dal poterpežljivost in stanovitnost bojevati se do zadnjega trenutka našega življenja za brambo Cerkve. On naj vas, med tem ko povzdigujem roko, blagoslovi. Blagoslovim vas in vso množico onih, ki so duhovno z vami združeni. Blagoslovim vaše družine, da vedno ostanejo v strahu Božjem in bote vi njim vedno svetili s svojim zgledom. Blagoslovim vas za vse leta, ki jih imate še preživeti na zemlji; posebno pa vas blagoslovim za poslednji trenutek vašega življenja, ko bote mogli izročevati svoje duše v roke Božje, da ga hvalite vekomaj. Amen!

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. (*Bizmark, ki se v vse vtika, in blagvi pruske kulture.*) Bizmark je postal nekaj Antijoh nove ere. Ni mu dosti, da po Nemškem na vse žile pravo vero zatira; ni mu dosti, da Nikotera z drugimi laškimi ministri ima na motozu, ki po njegovi volji v Rimu papeža in vso Cerkev po Laškem terpinčijo: začel je kakor taki, ki hoče povsod oblast imeti, tudi v Španske verske zadeve segati. (Glej spodaj malo dalje pojasnilo). Španska nova vstava je v 11. členu naredila prvo zmešnjavo v katoliški deželi, ker v kljub oporekam sv. Očeta je dala sektirarstvu ter krivoverstvu prosto roko v deželi, vendar pa tako, da smé le privatno, samo za-se bivati brez zunanjih znamenj. Krivoverstvo pa je v sled tega ne le za pomoljeni perst, ampak za celo roko prišlo, ter se je pričelo šopiriti v deželi tudi po zunanje, kakor jéz, ki je bil po milosti dobil prostorček v berlugu, potem pa je hotel sam gospodovati. Zato je ministerstvo dalo ukaz, da v 24 urah morajo krivoverci odpraviti vse zunanje znamenja na tempeljnih, šolah, na prodajalnicah skazenih biblij itd. Trosivci zmote so nato začeli kričati kakor taki, ki se jim krivica godi, in Angleže pa Bizmarka na pomoč klicati. Nemški kancelar Bizmark se je razjezil in je hudo svarilo poslal v Madrid. Španska vlada pa je do zunanjih vlad poslala zapomnico, v kateri svoje djanje opravičuje kakor tako, ki je vtereno v španjski vstavi. Liberalni španjski ministri niso poprej poslušali dobrega sveta sv. Očeta Pija IX; vidilo se bo, bodo li pokorni zdaj volji železnega pruskega samosilnika. (Nove poročila sicer pravijo, da Bizmark ni poslal nobene note v Madrid; pa če tudi ne ravno tukaj, gotovo je vender, da nemški kancelar se vtika ne le v politiške, ampak tudi posebej v verske in cerkvene reči, kar mu nič mar ni.)

Med tem pa se več tiauč katoliških Španjcev pripravlja na božjo pot v Rim sprositi kaj pomoči za svojo prenesrečno deželo, ki jo je dobilo laži-liberalstvo v roke. Španske in francoske železnice so romarjem ceno znižale za pot; ne pa laške! Laško framonstvo je že samo strašno zagrizeno, v zvezi z Bizmarkom pa neprenašljivo. Vse tako kaže, da do konca nadležni Bizmark se bo dotlej vtikal v tuje zadeve, da ga bo vse do gerla sito, bo nakopal Prusu od mnogih strani vojsko, v kateri bode najberže našel, kar že dolgo išče.

Kako kulturna borba Pruse same v golo poganstvo nazaj tira, pričajo med drugim družinske razmere v Berlinu. Predlansko leto je bilo v protestanškem Berlinu 14.133 sklenjenih zakonov in med temi le samo 3588 pred pastorjem, vsi drugi so bili civilni ali divji zakoni. Rojenih je bilo tisto leto 40.054 in izmed teh le 25.815 keršenih, vsi drugi živé kakor teleta, brez kersta. Zato pa tudi strahovito rase število otrok, ki brez kersta umerjé kakor pogani! Lansko leto je več kot četerti del umerlih otrok umerlo brez kersta. Kerst v sili se pri protestantih že skor nič več ne zahteva. — Drugo znamenje, kako kulturna borba še zlasti protestante v divjaško poganstvo dervi, so tudi strahoviti samomori. Lansko leto imajo samo v Berlinu zaznamnjanih 284 samomorov, razen 74 trupel, ki jih je voda iz sebe vergla, ali ki so bile v vodi najdene. In Bizmark bi blezo rad, naj bi bilo tudi po katoliških deželah tako, ker se vanje meša in jim vsiljuje prusko kulturo, ko ga nihče ne prosi!

Na Reki, 10. september. Zadnje dni avgusta in prve septembra so naš vzvišeni, vsim priljubljeni mil. knez in škof Jakob Maksimilijan v Savinski dolini delili sakrament sv. birmе. Celjska in Brašljevška deka-

nija ste bile priči radosti in veselja, s kakoršnim so Vzvišenega povsod kamor so prišli, častno sprejemali med lično ozališanimi slavaloki, vihrajočimi zastavami, raznimi primérnimi napisi pozdravljenja in počeenja, postavljenimi mlaji, zelenjem in cvetličnimi vencu, ter je bilo njih obiskovanje podobno verskemu obhodu smagoslavja — ne orožnega, marveč duhovnega. To je veselo znamenje, da se ljudstvo zvesto drži prave sv. vere — sv. katoliške Cerkve, in si tega nebeškega zaklada po nobeni zvijači teh ali unih kakorkoli imenovanih v sedanjem zmedenem času ne dá podkopati, ne vzeti, temuč sv. vero v kljub vsim verolomcem očitno spoznava in serčno in veselo v dejanju skazuje.

Obernili so se Milostni iz Griž v št.-Pavel v Brašljevško dekanijo, od koder so (po svojem izreku: „Po vsih farah svoje škofije sem že bil, še Reko bi rad vidil in obiskal“) 1. septembra góri v naše planine z velikim trudom peš priromali v kljub obilnemu dežju in vetrom, ki so ta dan tukaj burjali tako, da nam je spodoben častit sprejem skor čisto opoverlo. Od vsih strani se je knezo-škofu za ta težavni dohod na Reko želelo vgodno vreme; pa žalibog, že v noči poprej je jelo ne navadno deževati, voda po jarkih, potokih, rekah silo narašati. Pri lepem vremenu bi se bili lahko do hriba okoli pripeljali, kakor je bilo dogovorjeno, ker ondod se bregi počasi v eni mali uri dajo prehoditi: morali so pa v št.-Pavlu skleniti, raji po nasprotnem bolj suhem potu péš hoditi, in so ga komaj v treh urah serčno prehodili; pa so mi pri sprejemnem pozdravu tudi odgovorili „mislil sem, da jih ne bom najdel“.

Po malem počitku v razgretem farovžu so nas pri vsem utrujenji s svojo prijazno pastirsko besedo tudi z lece razveselili. Ta dan se je vidno pokazalo tukaj dvojno nasprotje: dobrega in hudega; zunaj je lilo, vetrovi so hruli, vse vznemirjali, voda je bregove in pota odérala, globine in oderto pečevje kot sled zapustila; — znotraj v cerkvi pa je bilo vse tiho in mirno, vse veselo in prijazno zamišljeno v poslušnji božjega nauka iz ust vikšega pastirja. Glej, v cerkvi sad sv. Duha, ki tiho in milodejno veje, kakor ga sv. apostelj Pavel Galačanom popisuje: „Ljubezen, veselje, mir, potepeljivost, milosérnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost“ i. t. d.

V tem dvojnem nasprotju najdeš tudi ti, ljubi kristjan, svoje lastno vojskovanje; tudi ti, če hočeš dober in Bogu zvest ostati, se moraš z vsakterim hudim vojskovati v tem umerljivem življenji; vojskovati se med drugim zoper zapeljive nauke in zglede sedanjega sveta, pri katerem ne nahajaš prave ljubezni, ne čistega veselja, ne miru, ne potepeljivosti, ne milosérnosti, še samih do sebe ne, tam je prešešтовanje, nesramnost, jeza, sovraštvo, nevošljivost, zavdajanje, ubijanje, samomori, terdovratnost celo o smerti, pijančevanje, požrešnost, toliki kregi, prepiri, boji!

Sprejmi torej sleherni v svoje serce darove, ki si jih pri sv. birmi s pokladanjem škofovih rok, z molitvijo in pomaziljenjem s sv. križmo od sv. Duha prejel; le zvesto hrani, skerbno obnovljaj to gnado o vsaki sv. birmi, o vsakoletnih binkoštnih praznikih; in obrodil boš obilen sad sv. Duha, s katerim se zamoreš v bran staviti spačenemu svetu, vsim peklenskim hudobam, ohraniti sv. vero, svoj ték po dobrem vojskovanji srečno dokončati in s sv. Pavlom upati večne krone, ki jo je obljubil Bog tem, ki ga ljubijo. To nam mil. knez in škof vsim iz serca želijo: mi Jim pa odhajajočim iz vdanega in hvaležnega serca želimo do poznih visokih lét v apostolskem opravilu srečno zdravim popotovati in enkrat s čedo Njim izročeno pri Gospodu — pastirju vsih pastirjev združenim se veseliti, s pozdravilnim na-

pisom kličemo: „BeneDICTVs ApostoLVs PaCeM nobIs eVangeLizans In aLpIbVs nostrIs.“ „PozDraVLjen, Češen boDI Vikāl posLaneC GospoDa V našlh pLa nInah V Rekl!“

Shakopee, Minn., 17. avgusta 1876. (*Amerikansk bogoslovec ljubljanskemu*.) Dragi mi Tone! Prijateljsko Tvoje pismo mi je poštar včeraj izročil. Vesel sem slišati, da si srečno doveršil prvo leto svojih novih študij, ter da se Ti „za vodó“ ne zdi predolgočasno. Da se boš dobro počutil med počitnicami, že tako vém, sej Ti bodo mati dvakrat bolje stregli zdaj, ko vidiš, da boš vendar le postal „gospod“. Jaz se tudi ne morem pritoževati. Šolo sem za vselej na kol obesil — samo da me še čaka skušnja pri škofu, preden bom posvečen, toda v semenišče se več ne povernem. Iz Montreala smo se vozili večidel le po železnici, samo eno dopoldne smo šli po ladiji. Popotovali smo cele štiri dni, in mudili se med tem časom samo en popoldan, da smo pogledali imenitne „Niagara Falls“ (Nijagarove slape). Pil sem Niagara ravno nad kataraktom, in zopet pod kataraktom, in šel čez most, ki stoji ravno pred katarakti. Povem Ti, da še Chataubriandov popis ni tako poetičen kot je natora tu v resnici. Ko sem bil jaz tam, je ravno nekdo verji čez napeljeval, po katerih je drugi dan plezal in plesal.

V št.-Pavel sem prišel 2. julija, in še tisti večer bil od škofa prijazno sprejet. Djal mi je mil. g. vladika, da upa dobiti za-me 18 mesecev dispenciacije; do tačas pa da bom ostal nekaj časa pri g. Plutu v Shakopee, nekaj pa v št.-Pavlu v škofovi palači, in malo ponavljal teologijo. Že prvi teden julija sem jo odrinil k „Father“ Plutu, kjer se čutim prav po domače. Ostanem tukaj, berž ko ne, že še par mesecev. Od škofa imam dovoljenje pridigovati; prvo pridigo sem imel 9. julija v angleški cerkvi „St. Mary's“, in od tačas pridigujem vsako nedeljo pri prvi maši, ktera je eno nedeljo v irski (angleški), eno pa v nemški cerkvi; in F. Plut pridiguje pri veliki maši — vsak eno nedeljo angleško, prihodnjo nemško. Shakopee je namreč skoro popolnoma katoliško mesto, in prebivalci katoliški imajo dve cerkvi, eno za Angleže, drugo za Nemce. V obeh imajo vsako nedeljo mašo in pridigo, in v oni, kjer so imeli veliko mašo, popoldne večernice. F. Plut toraj vsako nedeljo binira (po dvakrat mašuje). Razun pridigovanja, moram tudi otroke poučevati v katekizmu. Lepo število Ircev bo šlo prihodnji teden k prvemu sv. Obhajilu, za katero sem jih skoro samo jaz pripravljaj. Zraven katoliških imamo še tudi tri protestanske cerkve, ki so proti naši veličanski gotični sv. Marka in prijazni tudi zidani „St. Mary's Church“ le majhne lesene bajte. Ena je anglikanska, druga metodiška in tretja nemško-luteranska. Jaz vém tu za metodista, ki plača svoji cerkvi in pastoru 85 dolarjev na leto, — toraj ni čuda, da se vzdržé. Jaz sem tudi nekoliko podoben protestanskim pridigarjem (po obleki), samo da nimam take plače in da nosim kolar (v zapadnih škofijah se ne smemo več nositi civilno). Otroci v šoli me vedno zovejo „Father“ (to ime dajejo vsakemu duhovnu), odrašeni pa ne vedó, kako da naj bi me imenovali. Med poslušalci, kedar pridigujem, imam mestnega župana z družino, več vradnikov in družih gospodskih, ki so nekteri izverstni katoličani. Tudi kak protestant včasih zajde v irsko cerkev, ker njim je vse eno kamor gredó, da so le v cerkvi ob nedeljah; kedar se enega pridigarja naveličajo, gredó pa družega poslušat, bodi si že kakoršne koli vere. Kakoličani naši pa so navadno prav dobri; vsako nedeljo jih je tu od 50–100 pri sv. obhajilu. Dva duhovna bi imela obilno opraviti. Dobro, da so ljudje še dosti zdravi, da ni treba k bolnikom

dosti hoditi. Pijanecv tudi nisem še vidil v Shakopee, od česar ostre državne postave še največ odvrčajo.

Na našem kolodvoru se tri železnice srečajo po dvakrat na dan, torej večkrat kak tuj duhoven pride za par ur k g. Plutu. Oni teden sta nas obiskala Kranjca čč. gg. Žužek in Stariha, ter smo skupaj spraznili nekaj kozarcev kalifornijskega vina; kmalo na to je prišel nekdanji g. Plutov kamerad, „Father“ Pavletič iz Brooklyn, in dva oo. frančiškana, eden Hrvat, drugi Čeh, iz novega Jorka; torej Slovenija v Shakopee še ni pozabljena. Žal mi je, da ne morem spoiniti Tvoje želje in Ti popisati svojih dogodov in kar sem vidil v Ameriki, — kajti lahko previdiš, da mi nič časa ne ostaja, dokler bom v Shakopee; — biti mestni pridigar in katehet tudi niso mašje solze. Ne zameri pa, da toliko čenčam o Shakopee.

Kakor tukaj, gre po vsih manjših ameriškimi mestih (vasi tako nimamo), samo da je v izhodu večina protestanska, v zapadu pa je več katoličanov.

Odpiši mi kmalo kaj! Pozdravi vse nekdanje sošolce od katerega vetra že pridejo. *Janez Tori.*

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

VIII.

Misijon v Zatičini

od 1.–9. majnika 1870.

Zatičina, slavna nekdanj opatija cisterčanov z močnim samostanom tega reda, v katerega poslopju zdaj sedijo mnogoverstni vradi cesarski, je dobila sv. poslanje po prizadevanji mladega kaplana, ki smo ga pred dvema letoma na Uncu prvič vidili in spoznali. Móz vnét za slavo Božjo in blagor svojega naroda je bil prestavljen iz Notranjskega na Dolenjsko. Gosp. župnik, skladbenik sprelepih pesem, se tudi vdá. Pokličejo se misijonarji. Stari gospod, ki bo prihodnje leto svojo zlato mašo pél, hodi neprenehoma k govorom. Čeravno bolan, je spovedoval, še preveč je spovedoval, tako da je malo obolel. Ko dete je jokalo pri altarju z ljudstvom vred. Misijon, katerega se je s početka bal, mu je zdaj naj veselejši spomin, naj večja tolažba, ganilo ga je ginjenje ljudstva do globine duše. Pripovedoval nam je, kako je nemogoče tudi bolnemu mu bilo, skesanim v misijonu grešnikom se odtegovati.

Kar je pa posebno veselilo starega gospoda, ne le nas in druge duhovne, je pa to, da so se do malega vsi vradniki spovedali. Gosp. fajmošter ni tega pričakoval, da se bodo namreč vradniki tako vdeleževali sv. misijona. Tu smo spovedovali v sobi tudi med govori, ni bilo skor minute počitka. Poglavar ene verste vrada, ko je vse podložne spravil k spovedi, in še sam posebej prišel prosit za gošpode, je bil pri nekem svojem podložniku v skerbi: jeli pri meni na spovedi ali ne? Po-prašuje, preiskuje; — še le, ko zvé, da je notri, se mu serce vmiri. Sam pak dvakrat pristopi k Božji mizi za čas sv. misijona. Solznih oči se loči častiti móž od nas: to je kaj lepega, misijon, nam reče; Bog daj, da bi se spet vidili! Morda prihodnje leto v duhovnih vajah. Spočetka so gospodje od daleč skoz okna nas gledat hodili, ko smo govorili na leci — v sredi misijona pa so se že privadili nam, in z velikim veseljem, zvesto so poslušali besedo Božjo. Poterdilo se je, da tudi v naši novi dobi beseda sv. Ignacija skalo prebije in led naj debeleji otaja. Vsak se podá, kdor hodi, če prav iz radovednosti, poslušat večne resnice. Podati se mora, in ko bi bil iz jekla... sv. Duh odpre ušesa, kakor jih je nekdanj Lidiji pri besedah sv. Pavla, tudi

dan danes še ravno tako. Le v pomoč Božjo zaupati in svojo dolžnost po mogočnosti storiti in po navodu sv. Ignacija se deržati, in blagoslov nebeški nikdar ne izostane. Ta blagoslovljeni misijon nam je prinesel dva nova za prihodnje leto: v Šmartnem pri Litiji in v Prežganju.

Od 10. do 14. maja počitnice pri ljubeznjivih očeti kapucinih v Celju, kjer smo dobro počivali.

14. maja, odhod k sv. Tilnu na Goriško na Štajerskem.

Šentilen.

Misijon od 15.—23. majnika 1870.

Šentilen v slovenskih goricah, ali kakor ljudstvo tamošnje pravi: na Goričkem, je duhovnija na nemški meji in zadnja lavantinske škofije. Na lepem berdu nad železniško cesto, na koncu zelenih slovečih goric stoji mirno cerkev z rudečim zvonikom in lepimi zvonovi na eni, s prijazno duhovno hišo na drugi strani ceste. To ti je šentilska cerkev, kjer smo imeli od 15. do 23. maja sv. poslanje ali misijon. Leta 1862 konec mesca avgusta sem ko novak družbe Jezusove z dragima svojima sobratoma v Gospodu, Ritschel-nom in Bernhoffer-jem, necega večera pripotoval o svojem poskušnem popotovanju pred to hišo duhovno in prosil gosp. župnika, ko ubogi Kristusov, za-se in za svoja sobrata prenočišča in koščka kruha. To je bil župnik, ki je poslanje v Šentilen poklical. Čudno svidenje čez 8 lét! Gospod župnik me je koj spoznal in me pri bratinskem pozdravu na šentilskem kolodvorčku tega opomnil. Kaka sprememba čez osem lét! Pred osmimi leti sem, ker je že mrak nastajal, gospoda prav z otroškim zaupanjem prosil, da bi me gosp. župnik s tovaršema naprej ne pogнал, ko sem pred njega stopil s prošnjo; — letos pa mi je serce prevzemalo veselo čutje, viditi ostarelega gospoda fajmoštra pred menoj stati z odkrito plešasto glavo in mi tresočo roko podajati v prijateljski pozdrav, kakor bi reči hotel: nekda si se ti mene bal, zdaj se pa jest tebe bojim, če ti nisem znabiti kaj prav postregel pred osmimi leti? Kako se res vse na svetu spreminja! Častitljivi starček je že vse pozabil, kaj je govoril tisti večer pred nami v Šentilnu; ali jest nisem pozabil. Še tega nisem pozabil, kako sem svoja dva tovarša Ritschel-na in Bernhoffer-ja učil slovenski kruha prositi: Oče, mati, prosim malo kruha. Gospod župnik je pazno poslušal, ko sem mu rekel, da ga prosim prenočišča in se smejal, ko sem mu djal, da sem ga prosil: naj nas le v slamo ali na senó spusti ležati, sej ne pušimo tobaka in tudi mērčesa nimamo. Gospod župnik je na te besede rekel: E, v slamo ne, imamo že toliko postelj, samo poterpeti bote morali, vsacemu ne morem svoje sobe dati. In prav dobro nas je pogostil gospod župnik, in drugi dan se je čez vse ponižno v našo molitev priporočal s svojo čedico, da ga ne pozabimo. Osemnajst lét je marljivo že pasel svojo čedo pri sv. Tilnu, dokler ni popolnoma obnemogel in se lani že mógel v pokoj podati.

Le eno željo še je imel častiti starček: srečo sv. misijona namreč nakloniti svojemu ljudstvu, in sicer je želel misijonarje iz družbe Jezusove. Ko sem bil letos o tretji poskušnji po pravilih sv. Ignacija pri sv. Andreju v lavantinski dolini, piše o. rektorju táko pismo, da o. Patiss, ki je pred menoj bral fajmoštrovo pismo, meni reče: ta misijon morate imeti, če ste prav obloženi z misijoni za vse leto! Na vsaki način mora biti misijon pri sv. Tilnu! Pišem in pišem — dosežen je namen. Ravno tisti čas, ki si ga je želel gosp. župnik, smo prišli na misijon. In glej, Gospod Bog je obilno blagoslovil naše delo pri sv. Tilnu: dva nova misijona

nam je prinesel šentilenski. Tako Bog blagoslovlja radodarno serce in dobro voljo. Svéta starih in volje njih ne preziraj!

Rekel sem, da se me je župnik šentilski bal, to je, nas vsih se je bal revček. Pa zakaj? Zavoljo jezika (besede). Samo, da bi vas naše ljudstvo razumelo, je rekel skerbni gospod, je pa vse dobro in prav. Tako ga je skerbni naš jezik, da prvo noč še skor spati ni mogel. Radoveden in skerbni, če prav ves bolan, se revež vzdigne iz postelje in gre k prvemu govoru. Ko sliši besedo našo, prvega, drugega in tretjega govor, reče poln veselja, ko ga poprašam, če ga še kaj skerbí naš jezik? o nič, nič več ne; ljudstvo vas razume, je že vse dobro. In kako smo govorili? Pravilno. Lepo slovensko, kakor so knjige pisane, govôri, in razumel te bo, če je tudi nemškutarak Slovenec, ki te posluša. Takih je bilo dokaj, pravijo, pri Šentilnu, in vendar so do čistega vse razumeli, čeravno sem pravilno govoril, to je ljudstvo samo djalo. To ti bodi v ravnilo v prihodnje! Tam, kjer niso znani pravilni izrazi, slovenskega prvo povej, potem pa pokvarjeno besedo pridèni dvakrat, trikrat — tretjič privedati bo že za ljudstvo, ne le za te, preveč.

Kako pa so se prilegale besede sv. Ignacija sinov temu ljudstvu? O dobro. Globoko so segale v serce Šentilcem... tudi gospod župnik je bil večkrat ginjen pri govorih. Prej vedno bolehen, v misijonu skor popolnoma zdrav. Človek res ne živi od samega kruha, ampak tudi od besede Božje. Večne resnice so to ljudstvo tako prevzele, da so pozabili velike toče, ki jo je Bog poslal za sv. misijona. To je bil čuden pogled. Vse v naj lepšem cvetju in dišečem zelenju. Začne se kaditi nad goricami, veršati v oblakih. Temno-sivkasti oblaki se bližajo Šentilnu. Začne bobneti in ropotati po strehah, huje in huje prihaja, kadi se vse na okoli. Ljudstvo moli, zdihuje, joka, z rokami si oči zakriva. Grem venkaj gledat, vse belo je okrog. Toča hudo bije — v farovžu je goloba ubila, tako debela je padala. Ob cesti, nekda veliki, stojé visoke topoli. Tako jih je oklestila toča, da je bila cesta, kakor na sv. Rešnjega Telesa dan, vsa z zelenjem, namreč z odbitimi vejami, pokrita čez in čez. Nisem vedil, kaj bi delal v cerkvi... grem molit pred veliki oltar, ali toča še vedno bije. „Vse je proč, vse je proč“, ljudstvo žalostno zdihuje. Vse je pobitega serca, duhovni, misijonarji. Pa koliko časa? Še pol dneva ne... Večne reanice so še vse bolj serca zadevale, so vsih ume prevzele. V sredi toče, bi rekel, se je čudež storil. Hudo je tolkla, vse bi moglo proč biti — ali skor nič ni bilo škode. Le tu in tam vidim kakšno bilko reži v klasju na tléh... le tu in tam je malo poznati bilo; večina duhovnije je pa komaj kaj vedila od te toče. Le enemu je prav pobila, ki se za misijon nič ni zmenil. Bog je storil to, da je ljudi še bolj k dobremu vnel.

Kar je pa pri tem misijonu sosebno lepega bilo, je bila gorečnost moškega spola. Neprenehoma, do zadnjega, čeravno so se skor vsi že poprej enkrat spovedali, so stali pri spovednicah in se spovedovali moške in mladenči, kar je kaj lep vtis storilo na gospode. Vidilo se je, da v novi naši dobi ena sama beseda „černca“ z lece več stori, ko 10 bajonetov. Ljudstvo slovensko je skozi in skozi še vedno naše — liberaluhi naj gredó rakom zvižgat, pa ribam gost pri vsem svojem novodobnem sleparjenju. Tisto se jim godi in se bo godilo, če bodo napadali poštene ljudi, kar se je zgodilo dopisunu „Tagespošte“, ki je pisal zoper Ribniški misijon. Nekdo je prišel nam v Šentilen pravit, da so mu v dvéh veljaških hišah, kamor je préd zahajal, naravnost vrata pokazali z besedami: v našo hišo vam je zabranjeno znanprej hoditi.

Misijon se je srečno skončal. Staremu in mlademu gosp. župniku je tako dopadel, da sta oba sklenila ponovo sv. misijona. Stari gospod župnik hoče duhovne vaje prihodnje leto spet vse na svoje stroške, mladi pa obnovo čez nekoliko lét. Še več; staremu gosp. tajmoštru hodi misel po glavi, vstanovo napraviti, da bi se na vsacih 10 lét potem naprej vedno pri Šentilnu obhajalo sv. poslanje. (Na Tirolskem imajo že po več farah tako vstanovo.) Morda tudi to postavi v svojo oporoko (testament), akoravno je ubog, kakor je to postavil ali volil, da se ima na njegove stroške sv. misijon v Šentilnu imeti, ako bi med tem časom umerl. Bog blagoslovi župnika in župljane.

Razgled po svetu.

O zdravju sv. Očeta piše sloveč katolišk časnik na Španjskem: Znamenit rimski zdravnik, ki vse razmere in stanje sv. Očeta dobro pozna, pravi, da so nji Sveto v naj boljšem zdravju. Vsi organi njihovega života so zdravi in krepki. Po človeškem in fizičnem mišljenju se smé soditi, da bodo še mnogo dogodkov doživeli, in mnogo družih iz svoje okolice preživeli. Učenost ne more sicer nekterih dogodkov previditi, še menj pa jih odstraniti, ko napadejo visoko starost, in ki večkrat tudi cveteči mladosti uzamejo življenje. Ona zamore samo z nekako gotovostjo zaznamnati pogoje življenja; in le-ti pogoji obetajo Piju IX še živeti kakih 10–15 lét. Toraj se prederznem poročati, da bodo sv. Oče, izjemši neprevidene dogodke, ne le dospeli, ampak presegli navadno starost Mastai-skih grofov, ki so dosegli 96–98 lét. Dozdaj niso sv. Oče imeli druge bolezni, kakor na zunanjih udih, ktera pa nikoli ni prevzela notranjega organizma, ki je vedno zdrav in krepak; persi in glava opravljajo prav dobro svojo nalogo (Function); dušna zmožnost je popolna. Nič boljšega se ne more nadjati. Tako piše zdravnik. Mi ko zvesti sinovi smo dolžni moliti, da bi se ona nada pri našem sv. Očetu spolnila, in da bi jih Bog še mnogo lét ohranil, kajti grozovitni in zares peklenski so naklepi hudobnežev, ki si obetajo, da bodo po Pijevi smrti vse svoje peklenske načerte lahko izveršili. Bodi keršanskim bralcem tudi to naznanjeno, da se nahajajo take osebe, ki Bogu njihovo lastno življenje v dar prinesejo, da bi blagovolil sv. Očeta delj časa pri življenju ohraniti; marsikterikrat so bile take daritve od Boga sprejete, kar pričuje to, da so dotične same sebe darovalne osebe kmalo potem umerle.

Iz Albana na Rimskem je 15. unega mesca kardinal Ledohovski pisal prav prijazno in ginljivo tistemu baronu Loe-tu, ki so ga pruski krivoverci zato v ječo vergli, ker je sv. Očetu prinesel in bral adresno nemških katoličanov. Kardinal piše:

Gospod baron! Mislim, da jutri... pod brambo presvete Device pričnete ječo, v ktero so vas obsodili ljudje, kterih dolžnost bi bila skazovati pravico.

Stejem se srečnega, da vam zamorem izročiti svoje odkritoserčne vošila. Delali ste za brambo dobre reči, razodeli ste gorečnost, ki je nas vse spodbudila v velikanskem djanji, ktero je pomladilo verski duh na Nemškem. Spodobilo se vam je toraj po pravici preganjanje terpeti zavolj imena Jezusa Kristusa. Obsodili so vas v ječo: tudi naš Gospod je šel po tej poti, in za učenca ni lepši časti, kakor terpeti s svojim božjim Učenikom. Zato se veselim z vami zarad časti, ki vam je prišla v délež; hudobni tega ne umevajo; oni pa, ki ljubijo resnico in pravico, vas zavidujejo.

Preljubeznjivi Zveličar, ki nam je dovolil to milost,

naj vam milostno podeli tudi pomoč, brez škode za vaše zdravje, preterpeti utegnjenja in nadloge te sužnjosti; in naj bi kazni, ki so vam jo sovražniki Kristusovi po krivici naložili, po zaslugah poterpežljivosti, s ktero jo bodete prenašali, une nesrečne zbegance zopet pripeljala v ovčnjak katoliške edinosti.

Pretresljive so te besede za vse, kteri se krivičnih posvetnih postáv poslužujejo, da vero in pravoverce preganjajo.

Laško. Vse umerje in gre pred sodnji stol Kristusov. Umerl je v Gradcu Anton Auersperg, ki je še nedavno lomastil v gosposki zbornici zoper samostane in v svoji starosti norčevaje pikal mnihe. Umerl je že poprej Napoleon III, Kavur, Macini in toliko družih nasprotnikov sv. Cerkve po raznih dešelah. Umerl je zdaj na Laškem tudi tisti Ponzo di San Martino, ki je iskal lepšati oplnenje Pija IX po laškem rogovilstvu. Rekel je namreč Ponza, kakor drugi laži-liberalci, da je bilo to naj viši, neizogibljiva potreba, da se Rim razglasi za laško stolnico.

Osoljeno pa mu odgovarja „Unità“: Radi bi bili vedili, kaj bi bil rekel grof Ponza, ako bi se bil papež l. 1848 polastil Torina predtvezaje naj viši, neizogibljivo potrebo, in bi bil sardinskega kralja zavernil v Moncalieri (kraljevi dvor)! Kar Ponza morebiti ni zapopadel pred Pijem IX, tega se je gotovo prepričal pět lét pozneje pred večnim Sodnikom, namreč: da se rop, tatvina in samosilstvo ne dá lepšati in zagovarjati.

Ta Ponza je bil pred 6 leti Piju IX prinesel pismo, v katerem mu je Viktor Emanuel naznanjal, da mu bo vzel Rim in deželo. To je sramotno poslanje, ki se ne dá z ničimur lepšati in zbrisati. Očitna je pa tudi kazni Božja, zakaj 7. sept. je Ponza sporočilo sprejel od kralja in šest lét pozneje 7. sept. je umerl; 10. sept. je bil stopil s pismom pred papeža, in 10. sept. šest lét pozneje so rimski listi naznanili njegovo smert. Ponza je imel pa brata jezuita in hčer redovnico; teh prošnjam in molitvi se pripisuje, da Ponza ni umerl terdovratno kakor večina družih laških liberalcev, ampak prejemši ss. zakramente kakor katoličan. Bog mu odpusti njegove zmote in daj večni mir.

Cvet in sad zrele molitve.

Zahvale.

Št. 1. Preserčna zahvala bodi naši ljubi Gospej presv. Serca in sv. Jožefu, ker v hudi in nevarni bolezni raka, ki je bil že deleč segel, sem na goreče priporočanje k njima zopet zadobila zdravje. Zdaj se pa tudi vsim udom živo priporočam v bratovsko molitev, da bi se bolezen ne povernila.

Z Gorenjskega, 14. kimovca 1876.

U. P.

Št. 2. Duhoven iz Terzaške škofije, bivši prav nevarno bolan, priporočen pa v bratovsko molitev, se je nepričakovano pozdravil in vterdil, ter z veselim sercem naznanuje čast neskončno dobrotnemu Bogu, zahvalo naši ljubi Gospej, kakor tudi bratovšini za zvesto molitev.

—l—.

Št. 3. „Zgodnji Danici“ je bilo pred nekoliko mesci poročeno: kako sem se bil nekega temnega večera pri nevarnem padcu z visoke škarpe ključno koat na desni strani ulomil in tudi ramo s pretiskom in celo truplo s pretresenjem tako hudo poškodoval, da je bila desna roka kot zlamana in za nobeno rabo. Naprošeni zdravnik pride družega dné od daleč k meni, me preiše in najde v nevarnosti. Svetuje mi dobrovoljno: naj v Celje v bolnišnico grem, kjer bom v zdravniškem kakor v

drugem oziru boljše postrežbo našel, kakor jo doma imeti zamorem, kajti on me ne more zaradi drugih bolnikov, kakor bi potreba bilo, pogostoma obiskovati, ker bi z enim potom gôri celi dan za druge zgubil. „Verjamem“, mu odgovorim, „in tega tudi od Vas ne morem pričakovati; vendar vse naenkrat zapustiti in kar v bolnišnico se podati, mi dela marsikake pomislake, pa se bo že še vidilo.“ Še tisti večer pade zadnji do pol kolena debel sneg in jaz, ki se v postelji komaj zmeziti smém, si mislim: „zdaj bom tudi pred zdravnikom izgovorjen“, in ostanem doma. Začnem v postelji opravljati devetdnevno k časti čistega spočetja Marije Device in se dam tudi po svojem organistu udom preblage bratovšine: „Naše ljube Gospé presv. Serca“ v molitev priporočiti. In glejte! moje zaupanje, ki sem ga stavil na Marijo in na sv. Jožefa, ni bilo zastonj. Na priprošnjo in pripomoč naše ljube Gospé presv. Serca in na rednika sv. Jožefa — očitno pripoznam — sem zajel iz presv. Serca — tega neusahljivega vira vse milosti, gnade in dobrote — to veliko milost: brez vse zdravniške pomoči, še brez ovéze od zdravnika, — samo z domačimi zdravili, z Božjo pomočjo, po Mariji in sv. Jožefu izprošeno, v dobrem tednu toliko ozdraveti: da sem že 8. dan po nesreči vstal in molitveno uro pred sv. Rešnjim Telesom očitno s farani opraviti zamogel; drugo nedeljo in potem zaporedoma tudi ob delavnikih maševati in druge sv. opravila opravljati — s prvega res zelo težavno z obvezano roko, s katero vred se mi je skor celo truplo treslo, pa od dné do dné se mi je čutiljivoboljševalo tako, da zdaj roko — izjemši slabo vreme, o kakoršnem se bolečina spet nekoliko oglasi in roka trese — ne le za pisanje, tudi za druge lagljeje opravila porabim, in tako zaupam, da bom z Božjo pomočjo tudi popolnoma ozdravel.

Za to nezasluženo veliko blago milost se Tebi, o Marija! s slabimi besedami sicer, pa z ginjenim srcem zahvaluje Tvoj nevredni sin, ljuba Gospá presv. Serca! O Mati, „Pomoč kristjanov“, vse milosti polna, sprejmi in daruj s sv. Jožefom, svojim čistim ženinom, to mojo slabo zahvalo, v katero tudi vse brate in sestre te lepe bratovšine privzamem, svojemu ljubemu Sinu Jezusu, da me po ti dodeljeni milosti še zanaprej z novo podpéra, vse težave, ki me po Božjem sklepu utegnejo zadeti, voljno, seréno in stanovitno prestatí v čast in hvalo večnemu Bogu, pa tudi v čast in slavo Njegovi sv. Materi, ljubi Gospej presv. Serca, kar tudi vsim udom želi.

P. C., župnik na Št.

Št. 4. Dvé tako veliki gnadi, da nisem v stanu biti dosti hvaležna, eno dušno in eno telesno, sem dosegla le po Marijni prošnji, tega sem čisto prepričana, in po storjeni obljubi naznanim očitno po Danici, da naj se tudi drugi vterjujejo v zaupanje na Marijno zanesljivo pomoč.

V Ljubljani, 20. kimovca 1876.

R. Z.

Št. 5. Po obljubi naj naznanim Mariji očitno zahvalo za njeno posebno pomoč. Že se je sploh govorilo, da več hodila ne bom, in še celo prederzno so me imeli, ker sem vedno terdila, da se me Marija prav gotovo usmili prej ali poznej, zlasti ko sem se namenila na Božjo pot na Dobrovo. Da pa ni bilo prazno moje upanje do blage Marijne pomoči, se je pokazalo precej, ko sem domú prišla; jela sem noge čutiti, kar se že več mesecev ni zgodilo; to pripisujejo sicer temu, da sem se na vozu pretresla; pa ko bi bilo temu tako, bi jih bila saj tudi takrat, ko so me iz bolnišnice pripeljali in so me v dan sv. Avgušтина tako bolele, da je slednji imel solzne oči, ki me je vidil in slišal. Zato terdim, da le pomoč Marijna mi je zadobila toliko milost pri presv. Sercu svojega Sina, da morem levo nogo za silo rabiti

in ob palicah hoditi v cerkev, kjer razun Dobrovske božje poti nisem bila že 7 mesecev in 10 dni. V dan letnega praznovanja Marijnegaj rojstva sem prvič stopila na levo nogo; desna pa je še čisto neobčutljiva, zato pričakujem še obilnejše pomoči od Božje dobrote na serčne prošnje Marije naše ljube Gospé, če je v Božjih svetih namenih, ker za gotovo vém, da Ona se po pravici imenuje „zdravje bolnikov in pribežališe grešnikov“. Ko bi bila zmožna, vse stvari bi sklicala, naj oznanujejo vsim brezupnim, ki kake dušne ali telesne pomoči potrebujejo, da naj se veržejo z otroško ljubeznijo k Marijnim nogam, ker gotovo se jih usmili, kakor se je mene naj nehvaležniše hčere usmilila. Čast Bogu, zahvala Mariji!

Z Gorenjskega, 15. kimovca 1876.

Polona Kalan;
po domače, Jerasova.

Prošnje.

Št. 1. J. K. se priporoča udom bratovšine Naše ljube Gospé v molitev, da bi zdravje dobila in obeta očitno zahvalo v Danici, ako bo uslišana.

Št. 2. Z Gorenjskega. Nekdo v hudih časnih zadregah in stiskah, s celo svojo družino, se goreče priporoča bratovšini naše ljube Gospé presv. Serca in sv. Jožefa v molitev, da bi se na prošnjo Marije in sv. Jožefa rešil iz svojih velikih težav. Če se mu to zgodi, hoče v Danici razglasiti to veliko milost.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Kimovec. — September.

24. Nedelja XVI po binkošti. Evangelij: „Jezus ozdravi vodeničnega človeka“. (Luk. 14.) — Sv. *Marija Devica Pomočnica* za rešenje jetnikov iz turške sužnjosti. — Sv. *Gerard*, Benečan, je bil od sv. Štetana, prvega ogerskega kralja, prošén, naj bi iz njegovega kraljestva trebil malikovanja; bil je škof v Čanadu, in si je zaslužil priimek: „Apostelj Ogrov“. Bil pa je od malikovavcev kamnjan leta 1046. Njegov praznik se v naši škofiji obhaja 26. tega mesca.

25. Ponedeljek. Blažena *Marija*, devica, iz reda Marije Device za rešenje jetnikov, imenovana „de Sokos“, t. j., za pomoč rešenim jetnikom iz turške sužnjosti. † 1290 v Barceloni na Španjskem. — Sv. *Kleofa*, Kristusov učenec, ki je šel z Gospodom v Emavs po njegovem vstajenji; bil je umorjen od sovražnih judov.

Danes je prvi krajec ob 1. uri 1. m. popoldne.

26. Torek. Sv. *Gerard*, škof sprič. (Glej zgorej 24. kim.) — Sv. *Ciprijan* in sv. *Justina* spr.č. v Nikomediji na Jutrovem. Sveta devica *Justina* je bila silno nadlegovana od nekega ajdovskega mladenčca, naj bi ga v zakon vzela. *Ciprijan*, čarovnik, jo je s svojimi peklenškimi čararijami in zvijačami pregovarjal, naj se omoži; ona pa je vse napade z znamenjem svetega križa odbila, in ga k veri v Kristusa spreobrnila; potem sta bila oba pod cesarjem Dioklecijanom po grozovitih mukah dosegla mučeniško krono l. 310.

27. Sreda. Ss. *Kozma* in *Daniján*, brata in sloveča zdravnika, sta bila pod cesarjema Dioklecijanom in Maksimijanom grozovito mučena in obglavljena leta 303 po Kr. — Sv. *Eleazar*, in njegova pobožna deviška žena. (Beri mikavuo zgodbo v Danici lanskega leta. List 39.)

28. **Četertek.** Sv. *Venceslav* ali *Vacslav*, vojvoda na Pemske. (Glej *Danico predlansk.* I. List 39.) — Sv. *Evstohija*, devica, hči svete Pavle, spremljavka sv. Hieronima v Betlehem, kjer je bila prednica ženskega samostana. † l. 419.

29. **Petek.** Sv. *Mihael*, veliki angelj, varh katoliške Cerkve. Sopraznik. — Sv. *Gudeliya*, sprič., je bila pod perzijanskim kraljem Saporjem strahovito mučena in na steber pribita, ker ni hotla solnca in ognja moliti. — Sveti *Duda*, sorodnik perzijanskega kralja Saporja, je bil s svojo ženo in s svojim sinom vred iz častite družbe v ječo veržen, razmesarjen in ob glavo djan.

30. **Sabota.** Sv. *Hieronim*, mašnik spozn., cerkveni učenik. † 30. kim. 420. — Ss. *Viktor* in *Urs*, poveljnika slavnega tebajskega kardela, sta bila pod cesarjem Maksimijanom na Francoskem mučena in poslednjič z mečem pokončana, ker nista hotla malikom darovati. — Sv. *Sofija*, vdova v Rimu in mati svetih devic, ki so se imenovala *Fides* (Vera), *Spes* (Upanje) in *Karitas* (Ljubezen).

Tri matere.

Bog je dal mi mater trojno,
Naj za večnost me zredi;
V varstvu njenem le dostojno
Duša mi za raj zori.

Perva mi je mati mila,
Iz rodü človeškega,
V solz dolino posadila
Ubogega me reveža.

Druga mi je mati sveta:
Rimska Cerkev Jezusa,
Verniku vodnica vneta
Tje do groba hladnega.

Tretja pa je „Najčistejša“,
Iz nebës presrečni dar;
Mati vsem je najzvestejša,
Ne zaverže nas nikdar.

Ti me sprejmi, ti me vodi,
Mati božje milosti!
Da mi duša ne zabloudi,
V sveta zapeljivosti!

S. Gaberc.

„**Akademija kristjanska**“ (Akademie křesťanská) se imenuje češko društvo v Pragi „za pěstovanje véde in umetnosti v duhu katoliške Cerkve, za povzdigovanje cerkvene glasbe in obranitev cerkvenih starin-*stev*“. Vstanovljeno je bilo še le lansko leto, kaže pa prvo poročilo, da je že v tem kratkem času društvo prav veliko koristnega storilo in se povzdignilo do 24 vstanovnih, 281 delavnih in 2008 pomožnih udov. Ni pa čudo, da društvo tako srečno vspešuje, ker Čehi modro skupaj derže in društvo ima udov iz vsih stanov, posebno pa veliko duhovstva iz vsih škofij čeških. Zraven presvitlega kardinala Švarcenberga s tolikim duhovstvom bereš v zapisniku kneza Švarcenberga, grofa Miroslava Thun-a, kneza Alfreda Vindišgradca, grofa Klam-Martinič-a, dva Lobkovica, dež. gr. Fürstenberg-a in toliko družih. Čehi derže skupaj in toraj povsod kaj opravijo, cesar se lotijo. Imela je družba že v prvem letniku 7455 prihodkov in 6322 gl. izdajkov. Ima pa za razne stroke véde in umetnije posebne odbore, ki imajo svoje seje in tudi časnike na svetlo dajejo, n. pr.: odbor za véde daje „Časopis katolického duhovenstva“, — glasbeni odbor „Ceciliya“, umélski in starinarski odbor „Method-a“, za vse društvo pa je mesečnik „Christliche Akademie“. — Gojitev véde in umetnosti v duhu katoliške Cerkve — s tolikimi in tako slavnimi družniki zastopano — to je res kaj častitljivega!

Razširjanje katoliške Cerkve. V Kiang-si-skem apostolskem namestništvu v Kini je bilo v enem samem letu 3350 keršencev (ki se na sv. kerst pripravljajo), 5081 keršenih otrok od poganskih, 630 pa od keršanskih staršev, in 456 keršenih odraslih. Vsi apostolskih namestnij je v Kini čez 20, to pa razen obmejnih in plačevalnih deržav.

Milan, serbski knez, je boje kralj postal. Serbska vojska pod Černajemem ga je za kralja oklicala. — Poznejše naznanila pravijo, da ne bo nič iz tega.

Z bojišča se sliši, da so naredili za nekaj dni primirje in se bode obravnavalo za stanovitni mir. — Med tem pa je glas počil, da Rusija v Besarabiji zbira veliko vojsko. Tedaj bi res bila serbska vojska s Turkom le pričetek veliko večih zmešnjav? — Nekaj precej šuma dela zveza, ki sta jo boje 16. roznika osnovala nemški in ruski cesar v prid slovanskih dežel, ki se s Turkom vojskujejo, — kaj bota storila, če Turk zmaga in kaj, če bo premagan. Vsemu temu v kljub pa pravi telegram 16. sept. iz Petrograda, da „novica neke pretvezane zveze med Rusijo in Nemčijo je gola izmišljija“.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Logatcu: Iz Idrije nabirke po preč. gosp. dekanu 35 gl. — Z Dobovca po č. g. fajm. L. B. 4 gl. — Iz Dupelj č. g. fajm. T. Š. in farmani 11 gl. 20 kr. — Iz št. Ruperta po č. g. fajm. Al. K. 22 gl. — Iz Mavčič po č. g. fajm. Mat. Preželjnu 6 gl. — Fara Rakitna po č. g. fajm. J. Rozmanu 5 gl. — Neimenovan 5 gl. — Iz Rudnika farmani 6 gl., č. g. A. K. župnik 1 gl. — Neimenovana 50 kr. — Zbirke Dolske fare po č. g. fajm. J. Jarcu 15 gl. — Iz Križ po č. g. fajm. Fr. Vohincu 10 gl. — Iz Leskovice po č. g. U. Zupanu 8 gl. — Iz št. Jurja po č. g. fajm. (v drugič) 8 gl. 36 kr. — Št. Helenska fara po č. g. fajm. 10 gl.

Za pogorelce v Ižanski fari: Neimenovan 5 gl. — Iz Rakitne po č. g. fajm. 4 gl. — Iz Rudnika farmani 5 gl., č. g. A. K. župnik 1 gl.

Za hiralnico pri sv. Jožefu v Ljubljani: Neimenovana 1 gl.

V dobre namene: M. B. 25 gl.

Iz Ljubljane. Ker je gosp. Fr. Bostjančič še vedno bolehen, ga bota nadomestovala čč. gg.: Jakob Dolenec in Janez Rozman, prvi na prvi, drugi na drugi ljudski šoli.

Bogoslovne šole se prično 3. oktobra.

Roženkransko nedeljo bodo imeli v Stari Loki preč. gosp. kanonik Fr. Kramar „zlato“, — v Horjulu pa preč. g. Aleš Jerala „demantno“ mašo ali 60letnico svojega mašništva.

Za organista, cerkvenika ali za oboje skup bi rad prišel mladeneč pri 16 do 17 letih, naj raji v tako službo, da bi imel priliko se še dalje v orgljanji izobrazovati. Bolj natanko se zvê vse potrebno pri Selâkem ali pa pri Zalilôškem č. g. fajmoštru.

Po slovenskem Štajeru je 8. septembra huda nevihta strašno razsajala; toča, povodenj, treskanje je divjalo okoli Maribora, Celja in po družih krajih. — Po Gorenjskem in Koroškem je hudo snežilo.

Iz Lankovica na Štajarskem so 16. t. m. prepeljali 40 jetnic v Begnje na Gorenjskem.